

PLF-mytt

ISSN 2002-9330

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Det blev...

vår...

Bild från släktforskardagen

Monica Waltersson

Bildkollage:

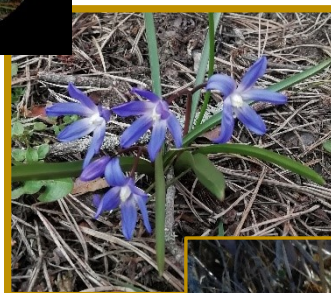
Ulf Waltersson

även...

ä...

är!!

Denna tidnings innehåll:

Sid. 2	Släktforskningen dag/ Årsmöte
Sid. 3	Kallelse m m
Sid. 4	Redaktör'n har ordet
Sid. 5-7	Ett småländskt bondbröllop bl a
Sid. 8-10	Ruda - Fliseryd
Sid. 11	Tidsplan m m

Släktforskningsdag

19 januari 2019

I sedvanlig ordning arrangerades släktforskningsdag i vår lokal med ett antal besökande.

Under dagen fick besökarna i PLF-lokalen även hjälp av Anders Berg och Urban Lindström, som representerar för sjöfolket och som har lagt - och lägger ner mycket arbete på att sammanföra olika register så att man genom ett register så småningom lätt länkas vidare till de uppgifter man söker: båtar, sjömän, trader osv.

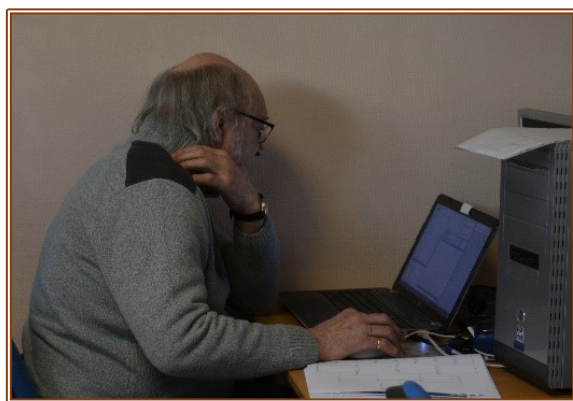
Urban Lindström, Anders Berg

Foto: M. Waltersson

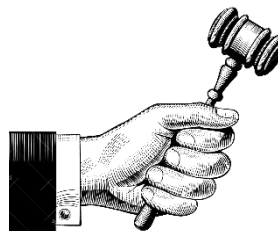
För att få hjälp med dessa uppgifter kontakter man dessa båda herrar som varje vecka träffas på Norra Kajen i sjöfartens hus tillsammans med ett gäng entusiaster för att jobba vidare med detta stora arbete.

Vi gästades även av Karl-Erik Gustafsson från Vuxenskolan som informerade om lämpliga kurser i släktforskning.

Karl-Erik Gustafsson

Årsmöte

Årsmötet som ägde rum 16 februari var som tidigare år välbesökt.

Till att leda årsmötet valdes Anders Berg.

Bland valen kan nämnas att Sam Blixt omvaldes som ordförande på 1 år.

Styrelseledamoten Edith Carlsson avgick efter lång och trogen tjänst.

Medlemsavgiften är oförändrad 120:- för enskild medlem och 150:- för föreningar, bibliotek och liknande.

Verksamhetsplanen och budgeten för 2019 presenterades muntligt av Gunnar Håkansson och båda godkändes

Efter årsmötet bjöds deltagarna på kaffe med dopp.

Efter pausen berättade Anders Berg om Figeholms lotsbåtsprojekt.

Foto: Svenska gästhamnar

Kallelse

PLF i Oskarshamn håller föreningsmöte

Lördagen den 18 maj, kl. 14.⁰⁰
i PLF-lokalen, Kyrkogårdsgatan 11
Mötesförhandlingar

Föreningen bjuder på kaffe

Rose-Marie Edinius berättar om "Fallebo-gök"

Välkomna
Styrelsen

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2019

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Sam Blixt	ordförande, dataansvarig	0491 – 151 28	sam.blixt.34@gmail.com
Gunnar Håkansson	v. ordförande	0491 – 175 83	gunnarbshakansson@gmail.com
Leif Rydström	sekreterare	0499 – 131 88	leif.rm@telia.com
Ulf Waltersson	redaktör	070-948 8442	ulf.waltersson@gmail.com
Monica Waltersson	styrelseledamot	070-868 1972	monica.waltersson@gmail.com
Anders Rotviker	kassör	0491 – 620 11	anders.rotviker@telia.com
Sven-Åke Fogelqvist	styrelseledamot. v. kassör	0491 – 154 93	fogelqvist.sven-ake@hotmail.se
Britt Maria Ekstrand	ansv. mailfrågor, datoransv. vice sekreterare ansv. för försälj. av CD & USB	070 - 825 02 21	bm.ekstrand@telia.com
Birgitta Dahleman	biblioteksansvarig	072 - 339 11 01	b.dahleman@hotmail.com
Ingvar Andersson	suppleant	0491 – 183 59	ingvar.an@hotmail.se
Anna-Stina Johansson	suppleant	073 - 831 71 44	anna-stina_johansson@telia.com
Vakant	valberedning		
Vakant	valberedning		
Vakant	valberedning		
Morgan Corneteg	hemsida och CD-skivor	0491 – 774 38	morgan.corneteg@telia.com

PLF-nytt, medlemstidning för person och lokalhistoriskt forskarcentrum i Oskarshamn utkommer fyra gånger per år, i en upplaga av 1 400 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

eller E-postadress: ulf.waltersson@gmail.com

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **info@plfoskarshamn.se**

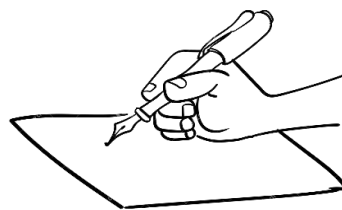
Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt 130 utkommer den 28/8 2019.

I redaktionen: Ulf Waltersson (ansvarig utgivare).

Övriga styrelsemedlemmar deltar i det redaktionella arbetet.

REDAKTÖREN HAR ORDET

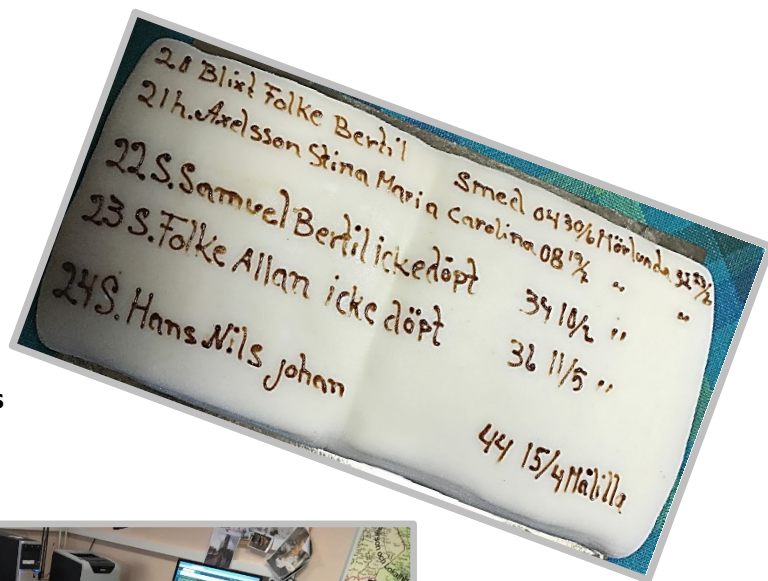
Någon kanske undrar varför redaktör'n tar till orda istället för ordföranden. Det är nämligen som så att ordföranden har fått förhinder och av den anledningen har jag blivit ombedd att skriva några rader. Till att börja med ber vi alla som inte fick förra numret av PLF-Nytt, nr 128, om ursäkt. Är du en av de drabbade så hör gärna av dig så att vi kan skicka ett nytt exemplar. Eftersom även inbetalningskortet för medlems-avgiften medföljde förra tidningen har ni ju inte haft chans att betala in medlemsavgiften för 2019. Meddela oss gärna via info@plfoskarshamn.se om ni inte fått tidningen så ska vi åtgärda felet. Som redaktör ber jag om ursäkt för två fel som smög sig in i förra numret. För det första blev det fel i annonsen om årsmötet. Givetvis gällde annonsen **kallelse till årsmöte inte föreningsmöte**. Den observante läsaren upptäckte i tidplanen för 2019 att det var årsmöte och inte föreningsmöte.

Det andra felet gällde ingressen i artikeln om **Firma G & F Johansson**, av Elenore Svensson, på sidan 7. Den var inte fullständig eftersom rad 5 saknades, vilket orsakades av en miss av mig, vilket jag ber om ursäkt för. Ingressen i sin helhet skall ha följande lydelse:

"Från Lindås i Madesjö socken kom på 1830-talet tre driftiga bröder Johansson, alla handelsmän, till Döderhultsvik. Två av dem, Gustaf och Fredrik bildade ett gemensamt bolag G & F Johansson som sysslade med trävaruexport. För detta behövdes båtar, så de blev redare och även båtbyggare med eget varv, beläget på mark där Oskarshamns stadshus ligger idag."

På sidan 3 kan man se att det varit släktforskningsdag den 19 januari där vi bl a hade besök av Anders Berg och Urban Lindström från **Figeholms Lotsbåtsprojekt** och Karl Erik Gustafsson från **Vuxenskolan**.

Dessutom har årsmötet avklarats den 16 februari och där kan vi konstatera att Sam Blixt återigen blivit omvald som ordförande för ett år. Under februari månad närmare bestämt den 10:de passade Sam även på att fylla år, närmare bestämt 85 år. Han uppvaktades med tårta som av någon anledning hade viss anknytning till släktforskning, vilket framgår av nedanstående bilder. Detta uppskattades mycket av vår ordförande!!

Ett småländskt bondbröllop

Text av Erling Carlsson

Min farmor och farfar bodde alldeles intill varandra i byn Valåkra i Högsby socken. Det var bara ett staket som skilde de båda gårdarna åt. Men de var inte bara grannar, de var också släkt med varandra; sysslingar. Ursprungligen hade de båda gårdarna de bodde på varit en enhet men när bonden Peter Nilsson i mitten av 1800-talet inte längre orkar ta hand om sin gård, delar han den mellan sönerna Nils och Karl. Ingen av bröderna sätts före den andra utan de fick lika stora arvs-lotter. En god tanke men som på sikt ändå skulle skapa problem. Den areal som tidigare försörjt en familj skulle nu räcka till två familjer.

Jag har inga minnen av att min farmor berättade om sitt bröllop och jag var väl i och för sig inte den som då var så nyfiken på det heller. Bland de föremål som finns kvar efter henne finns ett träskrin som jag nu har i min ägo. Det innehåller en mängd gamla fotografier och också några brev och vykort. Några av personerna på fotografierna känner jag igen men de flesta är tyvärr okända. Däremot finns ett par handskrivna blad från ett kollegieblock som är mycket intressanta. Det är en berättelse som farmors kusin Karl har skrivit. Även om de är skrivna på modernt papper och så sent som 1957 är själva berättelsen av betydligt äldre datum.

Karl hade psykiska problem som vi säger idag, då hade man helt andra beteckningar och var intagen på mentalsjukhus under långa perioder av sitt vuxna liv. Han målade tavlor efter fotografier och byggde modeller av husen i Valåkra. Möjligen är det arbetet liksom den berättelse han skrev en del av hans terapi. Jag återger här hans berättelse, precis så som han skrev ner den.

"Midsommaraftonen anno 1908 skulle då bli bröllop i Valåkra by n:r 3 i Högsby socken. Min 31 åriga kusin Theresia Karlsson skulle då knyta hymens band med granngårdspojken Johan Alb. Karlsson och bli bondfru på 5/24 mt n:r 3. Tolvårig som jag då var hade jag ej varit med om en sådan familjefäst förr.

Tidigt midsommarafton startade vi resan, mina föräldrar och äldsta syster Anna och jag. Min yngre syster Alida befann sig i bröllopsgården. Med två hästar för åkvangen, med höpåsar på "axeln" och åtskillig förning i vagnen. Ostkakan väl isolerad. Färden gick från Finsjö till Fliseryd kyrkby. I fru Mattsons bageri förstärktes förningen med konditoritårter med en kull ägg uti. Sedan fortsatte resan åt Blankeberga, Ruda och Högsby.

Det vart stöjt i kök och vishusbodar av kokerskor för vårt välbefinnande i lekamligt avseende. I stora rummet vart inrett till gästbudssal med långa bord. Två stolpar stödde taket, virade med blågult papper. För i våningen över skulle vigseln ske och mycket folk samlas. Förningen hade kvällen innan anlänt i stor mängd. Smedfru Gustavsson skötte kommandot bland kastrullerna. Som värdinna var den rara fru Sofia Johansson. Hon var klädd i sin vita brudräkt med nästan en meter långt släp.

Däta var enligt min åsikt till hinder för en värdinna på ett bröllop som bör hava båda händerna lediga. Nu fick hon gå med ena handen "därbak" och hålla upp släpet så att ingen 90-kilos gubbe steg på släpet för då hade det sagt "kratch" och hon stått där i "stubben". Som värd var hennes man Arvid Johansson. På armen bar han emellanåt sin förstfödde sön Erik. Dänne med en fin spets-krage om halsen. När han skulle spisa hade han en haklapp med utbroderat i rött, "*Mammas älskling*".

Så kläddes bruden i övre våningen. Nu anlände bröllopgästerna och med ett välkommen av värd och värdinna som tog vara på alla härrars "cylindrar" och blev hänvisade till övre våningen. De "besuttna" härrarna, högtidsklädda i frack och stjärkrage och stormhatt. De mindre besuttna klädda i kavaj och plommonstop. Självt var jag klädd i snövit gänsare. Av damerna var de äldre svartklädda med vitt krås kring halsen och vackra cilkesdukar om håret. De yngre damerna i moddänare och gladare färger och de mest smakfulle på den tiden på landet, långa vita vantar till armbågarna. Frisyrerna var uppsatta med mer eller mindre hemjorda, konstjorda låckar. Smådamerna med ett rött band om håret och hängde fritt som på en älva. Så anlände pastor Dahl och tog plats i fonden. Nu skroder brudparet högtidligt fram och tager plats framför brudpallarna och prästen. Bruden i svart klänning och myrtenkrona och slöja. Brudgummen i frackkostym. Så sjunges: *Jag lyfter mina händer upptill Guds bärg och hus...* Sedan prästen: *Dyre kristna! Äktenskapet är av Gud instiftat...*

Efter vigseln håller prästen ett anslående tal till det nya brudparet där prästen omnämner att han själv är av bondsläkt. Brudgummen torkar sig i ögonen med näsduken och tåren glänser i ögonen på de äldre och näsdukarna kommer fram hos damerna. Så sjunges: *Gud välsigna dessa hjärtan som så länge sökt varann...* Efteråt stiger brudparet i fonden. Så framför den närmaste släkten sina lyckönskningar. Gud välsigne eder! Så kommer värd och värdinna med brickor fyllda med vinglas. Så blev där för de inbjudna att skåla och dricka brudparet till.

Efter däta går brudparet ner till bröllopsmiddagen. En del bord vart dukade ute i dät gröna. Om det hölls några tal vet jag ej, jag var ute mäd det yngre släktet och lekte "Hök och duva" med nämndemannens Maria och Rut som då var lilla damen på en 8 vörar. E-son gav sin telning Helge "luggar" när han ej uppförde sig anständigt. Sedan efterrätten med en mångfald ostkakor samt med fru Roséns konfekter. Samtidigt fick gästen den sedvanligt rosenröda bröllopskaramellen av Anna Roséns fabrikat och uppmuntrande värstar på, t ex "*Flicka du så trygg i hågen, akta dig ty Amor spänner bågen*". "*Snart skall eder gylne lock prydas utav myrtenkrona ock.*" "*Bruden likt en rosenknopp, slår mot marken ögat opp*". "*Nog är det bra att en fästmö äga, men bättre är att en fruga ha*".

Nu tager de yngre och medelålders en promenad par om par med brudparet i teten genom byn och vägen runt. Dät är också midsommaraftonskväll. Tonårslamerna läser på varandras karameller. Så lycksaligheten kan lättare tänkas än beskrivas. Under tiden är de äldre damerna hemma och bedömer varandras ostkakor m m. Och de äldre gubbarna tager sig en pris snus och sittande en tupplur efter den goa middan. Efter brudparets hemkomst utropar värden ett leve för brudparet med ett 4-faldigt hurra. Så gav de salut på kvällen.

Så kommer de på kvällen för att se bruden. En del från Drageryd och Lillsjödäl var av tradition midsommarfulla varför de uppträdde störande så det blev slagsmål vid vägkröken. En ung fin sprätt den tiden, O N-son, Karl-August, en Fredrik m fl

var kvicka i knytnävarna så fridstörarna fick ta till harvårjan. Grannarna kände jag namnen på förut. En del hörde jag namnen på, kyrkvärdens från Klobo, en Anton N-sons vars fru var svartklädd i sin brudstass m fl. Ett ungt par satt på en stol vid dörren sent på kvällen och somnade. Där var nyblivna paret E Oskarsson, frun i sin vita brudräkt med långa släp.

På kvällen skulle dät dansas kronan av bruden. Bruden tog brudkronan och med förbundna ögon och alla flickor tog i ring och gick runt ett varv. Dän som fick kronan antogs få stå brud först av dem. Så tager bruden kransen och med förbundna ögon och alla unghärrarna i ring.

Dän som fick kransen antogs att få stå framför prästen och brudpallar nästa gång. Så var dän första dagen slut. God natt! Och välkommen i morgon!

Så fortsatte kalaset midsommardagen men då var det mindre antal gäster och så var de mera civilklädda. Härrarna klädda i kavaj. Och då varade middagen ej så länge. Den dagen var jag med mina systrar och tog mig en promenad och tittade på "stan" eller rättare sagt byn.

Så på den 3-e dagen vart det att vända hem igen. Då togs hemresan över Berga, Basebo och Bohult. Mest skog omkring vägen och långt mellan byarna. Och så vart bröllopsresan till Walåkra 1908 ett vackert minne blott."

Karl har gett oss en ögonvittnesskildring av ett småländskt bondbröllop i början av 1900-talet som varade i dagarna tre, sett genom en 12-årigs ögon. Visserligen nedskrivet 50 år senare, men ändå ett intressant tidsdokument.

En promenad längs järnvägen Ruda-Fliseryd anno 1950 men med nya "ögon".

Med godkännande av Johan Teiffel både vad gäller lån av hans bilder och delvis även hans text gör vi en liten vandring utmed järnvägen Ruda – Fliseryd, med några stopp på vägen.

Km.		Statens järnvägar, spårv. 0.891
0	fr. Oskarshamn [1650] ... t.	
4	✚ Sörbo	↑
9	✚ Skorpatorp	↑
14	✚ Grönskog	↑
16	✚ Kopparhäll	↑
20	✚ Fliseryd	↑
21	✚ Kvillegärde	↑
24	✚ Finsjö	↑
28	✚ Ekhult	↑
31	✚ Målen	↑
33	t. Ruda	fr.
63	t. Mönsterås 205, 240..... fr.	
95	t. Kalmar C 206	fr.
48	t. Berga 206	fr.
...	fr. Berga 206	t.
33	fr. Ruda	t.
36	✚ Ålebo	↑
37	✚ Ruda	↑

Vi beger oss mot Sörbo, där det för länge sedan fanns en banvaks- och hållplatsstuga.

På tidtabellen från 1950 kan man utläsa hur långt det är mellan station och hållplats och på vilken sida av spåret de ligger. Även spårbredden 0,891 m finns angiven!

Vid **Viebäcken**, som rinner ut i Grönskogssjön finns den gamla järnvägsbron med sina vackra stenfundament ännu kvar..... liksom →

Vi fortsätter vår vandring mot **Kopparhäll** som tidigare var första anhalten efter Fliseryd och som fungerade som trafikplats ända fram till 2015

En K-märkt skylt som visar vägen till:
Grönskogs stn

Plötsligt skymtar ett ödehus invid den gamla järnvägsbanken, vilket visar sig vara **Finsjölund** som jag vill minnas var en banvaktstuga, men låg på en annan plats?

Längs järnvägsspåren ser man även den typiska vridna järntråden som vittnar om att här har det gått en järnväg. Trots att den suttit uppe i minst 50 år syns inte ett spår av rost!!

På vandringen mot **Kvillegärde**, som ursprungligen stavades *Qvillegärde*, kan man här och där skymta delar av de gamla spåren.

Ett par hundra meter uppströms från denna vackra plats finner man stället där **Kvillen** bryter sig fri från Emåns huvudfåra.
"Kvill" betyder för övrigt "biflöde".

...och här slutar vår lilla vandring vid **Fliseryds f d järnvägsstation**, den blå byggnaden som syns i bakgrunden, numera ombyggd.
Fliseryd nämndes som en egen socken år 1311.

TIDPLAN FÖR 2019					
År	Vecka	Dag	Tid	Verksamhet	Lokal
2019	17	24-apr		PLF-Nytt 129	
	19	08-maj	17.00	Styrelsemöte	Kyrkogårdsgatan
	20	18-maj	14.00	Föreningsmöte	Kyrkogårdsgatan
	24	12-jun	17.00	Styrelsemöte	-"-
	32	07-aug	17.00	Styrelsemöte	-"-
	35	28-aug		PLF-Nytt 130	
	35	30 aug-1 sept		Släktforskardagar	
	36	04-sep	17.00	Styrelsemöte	Kyrkogårdsgatan
	38	21-sep	14.00	Föreningsmöte	-"-
	40	02-okt	17.00	Styrelsemöte	-"-
	43	23-okt		PLF-Nytt 131	
	45	06-nov	17.00	Styrelsemöte	Kyrkogårdsgatan
	46	16-nov	14.00	Föreningsmöte	-"-
	49	04-dec	17.00	Styrelsemöte	-"-
2020	2	08-jan	17.00	Styrelsemöte	-"-
	5	29-jan		PLF-Nytt 132	
	6	05-feb	17.00	Styrelsemöte	-"-
	7	15-feb	14.00	Årsmöte	

OBS!!! Enligt ByggeBo är adressen till vår lokal Stengatan 16 A

Nya medlemmar					
3501	Laila	Forsmark	Hjortstigen 28	572 32	Oskarshamn
3502	Kendal	Johnson	11566 Jay Street	80020-3070	Westminster USA
3504	Carina	Adolfsson	Båtgatan 6 Lgh 1204	572 57	Oskarshamn
3505	Susanne	Möller	Lyktvägen 12 Lgh 1003	907 53	Umeå
3506	Marcy	Lindstrand Andersson	Hantverkaregatan 24 Lgh 1101	387 32	Borgholm
3507	Gunnar	Ekman	Andra Långgatan 13	891 60	Örnsköldsvik
3508	Kim	Koblet	Kolmilegränd 7	187 43	Täby
3509	Thomas	Lindqvist	Gysta 59	743 82	Bälinge

8 nya medlemmar, totalt 1348 medlemmar + 12 st utrikes

Välkommen till våra lokaler på Kyrkogårdsgatan 11

Måndagar 17⁰⁰ - 19⁰⁰. Ansvariga:

28/1 Sam Blixt o Anna-Stina Johansson	18/3 Ulf Waltersson o Birgitta Dahleman
4/2 Gunnar Håkansson o B M Ekstrand	25/3 B M Ekstrand o Anna-Stina Johansson
11/2 Anders Rotviker o Birgitta Dahleman	1/4 Sven-Åke Fogelqvist o Tomas Karlsson
18/2 Sven-Åke Fogelqvist o B M Ekstrand	8/4 Gunnar Håkansson o Anders Rotviker
25/2 Sam Blixt o Leif Rydström	15/4 Tomas Karlsson o Ingvar Andersson
4/3 Gunnar Håkansson o Ulf Waltersson	29/4 Sam Blixt o Leif Rydström
11/3 Ingvar Andersson o Anders Rotviker	6/5 Tomas Karlsson o Birgitta Dahleman

Vi har även öppet torsdagar kl 14⁰⁰ - 16⁰⁰ udda veckor fr o m den 31 jan

31/1 Anders Rotviker	28/3 Gunnar Håkansson
14/2 Sam Blixt	11/4 Anna-Stina Johansson
28/2 Sven Fogelqvist	25/4 B M Ekstrand
14/3 Anders Rotviker	

Vill ni ha telefonkontakt kan ni ringa dessa tider: 0491-76 08 78

Tisdagsgruppen startar 15/1 kl.13⁰⁰ - 16⁰⁰, B M Ekstrand

Onsdagsgruppen startar 9/1 kl. 9⁰⁰ - 12⁰⁰, Sam Blixt

Brevfrågor på databasen har upphört tills vidare!!!

Tel:PLF-lokalen 0491 -76 08 78

Telefontider till PLF-lokalen:

Tisdagar 13⁰⁰ – 16⁰⁰

Onsdagar 09⁰⁰ – 12⁰⁰

Plusgironummer: 400938-7

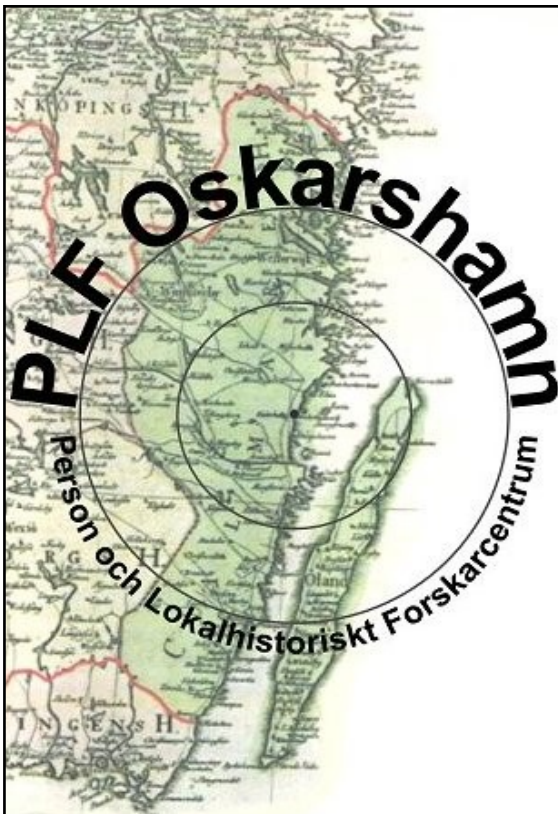
Bankgironummer: 386-0475

E-post: info@plfoskarshamn.se

**Nästa nummer av PLF-Nytt nr 130
utkommer 28/8 2019**

Köp PLFs CD-skivor

CD 1 omfattar norra Kalmar län o 170 socknar i Östergötland

CD 2 omfattar mellersta Kalmar län o östra Jönköpings län

CD 3 omfattar södra Kalmar län samt många socknar i Blekinge o Kronoberg

CD 4 omfattar hela Öland

OBS! Ny version augusti 2018 av CD-1!
För mera detaljer om innehållet gå in på:

<http://www.plfoskarshamn.se/>

och klicka på CD-skivor.

Priset på skivorna är 400 kr/st

För PLF-medlemmar 300 kr/st.

PLF-medlemmar som har köpt CD-1 - CD-4 tidigare, betalar endast 150 kr om de anger både medlemsnummer i PLF och serienr på gamla versionen av CD-skivan. USB-minnena kostar 450 kr/st resp 350 kr/st för medlemmar.

**Plusgiro 40 09 38-7, bankgiro 386-0475
eller Webb-shop CD**

Vid adressändring skicka den till info@plfoskarshamn.se

